

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE | ALPINE ASSOCIATION OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1001 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680 ID DDV SI62316133
F +386 (0)1 43 45 691 TRR 05100-8010489572
E info@pzs.si
W www.pzs.si

Ljubljana, 4. avgust 2015

SPOROČILO IN VABILO ZA MEDIJE

Aljažev stolp praznuje 120 let

Aljažev stolp, izjemen kulturni spomenik in nenadomestljiv simbol Slovenije, že 120 let kraljuje na vrhu Triglava, 2864 metrov nad morjem. Ob 120. obletnici postavitve "pleha z dušo" na najvišji točki Slovenije se zvrsti več dogodkov v počastitev tega zgodovinskega dogodka. V petek, 7. avgusta 2015, bo ob 9. uri ob Aljaževem stolpu na vrhu Triglava spominska slovesnost ter ob 18. uri pred Slovenskim planinskim muzejem v Mojstrani svečana akademija Oj, Triglav, moj dom.

Spoštovane novinarke in spoštovani novinarji!

Ob 120. obletnici postavitve Aljaževega stolpa na vrhu Triglava vas vabimo, da se v petek, **7. avgusta 2015**, udeležite priložnostnih slovesnosti v počastitev tega zgodovinskega dogodka:

ob 9. uri ob Aljaževem stolpu na vrhu Triglava
spominske slovesnosti s priložnostnim nagovorom in krajšim kulturnim programom,

ob 18. uri pred Slovenskim planinskim muzejem v Mojstrani
svečane akademije Oj, Triglav, moj dom s slavnostnim nagovorom in kulturnim programom ter odprtjem razstav Aljažev stolp – Ta pleh ima dušo! in del udeležencev slikarske kolonije Vrata 2015.

Na Dovjem bo ob 16. uri položitev venca na grob Jakoba Aljaža in ob 16.30 v farni cerkvi maša v spomin Jakobu Aljažu.

Prireditve organizira Planinska zveza Slovenije v sodelovanju z Občino Kranjska Gora, Triglavskim narodnim parkom, Slovenskim planinskim muzejem, Planinskim društvom Dovje-Mojstrana in Planinskim društvom Ljubljana-Matica. Dogodka potekata pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

Vljudno vabljeni!

Bojan Rotovnik,
predsednik Planinske zveze Slovenije

Planinska in alpinistična dejavnost v slovenskih Alpah je bila v 19. stoletju pod močnim nemškim vplivom, ki ga je prepoznal tudi župnik z Dovjega **Jakob Aljaž** in se odločno uprl nadaljnjemu ponemčevanju. Dobil je drzno misel na vrhu Triglava postaviti majhen **stolp – kot planinsko zavetišče**

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Dvorakova 9
SI-1001 Ljubljana
Slovenija
p. p. 214

T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
E info@pzs.si
W www.pzs.si

ID DDV SI62316133
TRR 05100-8010489572

in branik slovenstva. Od občin Dovje in Mojstrana je **za en goldinar kupil »špico« Velikega Triglava**, skupaj 16 kvadratnih metrov zemljišča, in začel izdelavo stolpa. V **Planinskem vestniku**, ki letos prav tako praznuje 120 let, so maja 1895 zapisali: *"Marsikomu se morebiti zdi ves načrt neizvršljiv, a jekleni vztrajnosti in požrtvovalnosti g. župnika se bode gotovo posrečila izvršitev te čudovite stavbe. Aljažev stolp bo najvišja stavba ne le na Slovenskem, ampak nasploh po slovanskem svetu."*

Jakob Aljaž je izdelavo stolpa zaupal svojemu prijatelju, kleparskemu mojstru **Antonu Belcu**, ki ga je izdelal iz debele pocinkane pločevine in železnih stebrov, zlitih z betonom, ter ga s tremi pomočniki **postavil 7. avgusta 1895**. Aljaž se je spominjal: *"Bila je gosta megla. Zato zjutraj jaz nisem šel na vrh Triglava, ampak sem ostal v Dežmanovi koči, odkoder sem poslušal, kako zbijajo skupaj posamezne kose Triglavskega stolpa."* Skromno odprtje stolpa je bilo 22. avgusta 1895, ko je s Triglava odmevala pesem **Oj, Triglav, moj dom**. Stolp in zemljišče na vrhu Triglava je Aljaž podaril Slovenskemu planinskemu društvu, predhodniku Planinske zveze Slovenije.

Slovenske gore so bile pomembno ozemlje in obenem simbolni prostor, kjer se je odvijala bitka za prevlado med Nemci, pozneje tudi Italijani, in Slovenci, Aljažev stolp pa je v vseh desetletjih ostajal branik slovenstva. Ob **rojstvu slovenske države** 25. junija 1991 je simbolično tudi na Aljaževem stolpu zaplapolala nova slovenska zastava. Oktobra 1999 je bil Aljažev stolp razglašen za **kulturni spomenik državnega pomena** in mesec pozneje podržavljen. Ideja Jakoba Aljaža, da valjasta kovinska stavba z zastavico na vrhu predstavlja mejnik, ki označuje slovensko lastnino vrha slovenske gore, se je dokončno uresničila. Aljažev stolp ima zaradi kulturnih, krajinskih, zgodovinskih in drugih izjemnih lastnosti poseben pomen za Republiko Slovenijo. **Triglav z Aljaževim stolpom** pa je za vse nas **izjemen krajinski motiv in nenadomestljiv simbol Slovenije**.

Leta 1895 je dal Jakob Aljaž postaviti še Aljažovo kočico v Vratih, odkupil pa je tudi zemljišče na Kredarici. V Vratih so leta 1904 postavili Aljažev dom, ki ga je pet let pozneje podrl snežni plaz, a je zavedni Slovenec izbral novo lokacijo v Vratih in julija 1910 so odprli današnji [Aljažev dom v Vratih](#). Na Aljaževem zemljišču na Kredarici je Slovensko planinsko društvo (SPD) leta 1896 postavilo skromno kočico, ki so jo odprli 10. avgusta. V letih 1909 in 1910 je bila razširjena in poimenovana [Triglavski dom na Kredarici](#), ki ga je prav tako prepisal na SPD. Tik pod vrhom Triglava je dal v skalo izstreliti še votlino, tako imenovano Staničevo zavetišče, da bi se vanj lahko zatekli planinci ob neurju.

Pripravila: Manca Čujež

Vir: monografija *Slovensko planinstvo* (avtorja: Peter Mikša in Kornelija Ajlec) in razstava Narodnega muzeja Slovenija *Aljažev stolp – Ta pleh ima dušo!* (avtorja: Gorazd Lemajič in Iztok Lemajič)

Dodatne informacije: Manca Čujež, predstavnica PZS za odnose z javnostmi, 040 352 665, pr@pzs.si